

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitajien sijaisavusta vuonna 2014 ja laiksi maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 2013 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi poronhoitajien sijaisavusta vuonna 2014 ja laiksi maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta (HE 154/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Riitta Kuusisto, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Antti Huhtamäki, Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELA.

Lisäksi Paliskuntain yhdistys on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki poronhoitajien sijaisavusta vuonna 2014. Sijaisapujärjestelmä vuonna 2014 olisi pääosin vastaava kuin vuosina 2010—2012 toteutetussa määräraikaisessa kokeilussa.

Ehdotettu laki koskisi poronhoitajaa, jolla on maatalousyrittäjän eläkelaiissa tarkoitettu pakollinen maatalousyrittäjän eläkevakuutus tai viireillä hakemus sen saamiseksi ja jolla on vähintään 50 lukuporoa.

Poronhoitaja hankkisi itselleen haluamansa sijaisen silloin, kun hän tarvitsee poronhoitotöihin sijaisapua sairauden tai tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden johdosta. Maatalousyrittäjien eläkelaitos korvaisi hänelle tästä aiheutuneita kustannuksia jälkikäteen tehdyn hakemuksen perusteella valtion talousarviossa tar-

koitukseen osoitetun määrärahan rajoissa. Korvausta voitaisiin suorittaa kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet niiden sijaisapuajankohtana välttämättömien poronhoitotöiden hoitamisesta, jotka poronhoitaja olisi itse suorittanut ilman työkyvyttömyyttä omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjän eläkelakia siten, että Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtäviin lisätään poronhoitajien sijaisavun toimenpanoon liittyvät tehtävät.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Poronhoitajilla on kokeilulain nojalla ollut vuosina 2010—2012 oikeus saada valtion varoista korvausta kustannuksista, jotka aiheutuvat sijaisavun hankkimisesta poronhoitotöihin silloin, kun poronhoitaja sairauden tai tapaturman johdosta on työkyvytön. Vuoden 2014 valtion talousarvioon on varattu määräraha kokeilun jatkamiseen vuodelle. Oikeus sijaisapuun määräytyisi nyt esitetyssä laissa pääsääntöisesti samoin edellytyksin kuin edellisessä kokeilussa, mutta sijaisavun saamiseen oikeuttavaan porojen vähimmäismäärään luettaisiin nyt myös poronhoitajan alaikäisten lasten nimissä olevat lukuporot, mikäli poronhoitajalla itsellään on vähintään yksi lukuporo.

Sijaisapukokeilun toteuttaminen esitetysti on valiokunnan näkemyksen mukaan tarpeellista, jotta poronhoitajien työssä jaksamista ja siten koko poronhoitoelinkeinon toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa. Valiokunta toteaa, että vuosina 2010—2012 toteutetusta kokeilusta saadut kokemukset puoltavat poronhoitajien sijaisavun vakinaistamista.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Anneli Kiljunen /sd
jäsen. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Johanna Jurva /ps
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Annika Saarikko /kesk
Hanna Tainio /sd
Anu Urpalainen /kok
Anu Vehviläinen /kesk
Ulla-Maj Wideroos /r
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.